

קולנוע (פסטיבלים)

עוד פסטיבל גוסס

פסטיבל-הסרטים בעיר הבסקית סן סבסטיאן מקובל כשלישי בחשיבותו היום באירופה, אחרי קאן וברלין. ואכן, כדי להתאים את מועדו לחשיבותו הוחלט להניח אותו לתחילת הסתיו, לעומת זה של קאן, המתרחש בתחילת הקיץ, וזה של ברלין המתקיים בחודש יולי.

אלא שבסן סבסטיאן יש בעיות. בשנה שעברה היתה פרישה המונית של סרטים ואישים שהומנו למקום. על רקע פרי ליטי. מישרת ספרד עסקה באותה עת בביעור הלאומנים הבאסקיים, ושיטותיה ניראו בעיני אנשי-קולנוע רבים כמנוגדות לכל עיקרון של ביטוי חופשי וזכויות האדם, שפסטיבלים-לסרטים מתימרים ל- צד בהם.

אבל וסרינים לבנים. השנה, כך הת- קבל הרושם, עם שינוי מסויים במשטר הספרדי, ועם אווירה נינוחה יחסית, נדמה היה כראוי להעניינים יתנהלו על הצד היותר טוב. אלא ששלושה ימים לפני הפתיחה החגיגית, שעה שבעיירה קרובה לסן סבסטיאן נערכה הגיגה עממית, פתחו השוטרים לפתע באש לעבר חבורה קטנה שהצטופפה סביב דגל באסקי. צעיר אחד נהרג, וכל האזור עטה אבל. בתים כוסו בסדינים לבנים וכובעים שחורים. קריאות מחאה וקבוצות אנשים ועופיינים מילאו את הרחובות. תחת קרנבל-הפרחים וקבר צות-החלילנים שהיו צריכות להקביל את פני המוזמנים לערב הפתיחה, הסתובבו ברחובות נידות מישטרה ושומרים המושים ניצבו בכניסה להיכל הפסטיבל.

שעה שעל המסך באולם הוקרן סרטו האחרון של ויסקונטי, התמים, שפתח את הפסטיבל, השליכו מפגינים ברחוב סמוך בקבוקי-מלוטוב לעבר השוטרים. מאוחר יותר, שעה שיושבת-הראש של צוות השופי- טים, השחקנית המכסיקנית דולורס דל- ריו, סעדה באחת ממיסעדות-הפאר בעיר, התקהלו מפגינים ברחוב וצעקו אליה: „פאשיסטית“. השחקנית, שנדרפה בתקר פת מקקארתני באמריקה בשל דיעותיה הפוליטיות, נפגעה קשה, ואך בקושי רב שוכנעה לא לעזוב את המקום למחרת.

מקום רגוע יותר. בינתיים, נתנו האיי- רועים את אותותיהם גם בדרכיה-הגישה אל המקום וממנו. טיסות לבילבאו הקרר- בה בוטלו ללא הודעה מוקדמת, התנועה בכבישים מצרפת (סן סבסטיאן קרובה מאד לגבול) הסתכנה, בשל מחסומי-המישטרה הרבים, ושבתת מגדל-הפיקוח בנגל- התעופה של מדריד הוסיפה מלח על ה- פצעים. עתה מדברים על אפשרות של העברת הפסטיבל למקומות רגועים יותר, כמו קוסטא-דל-סול או מאורקה, שהגי- שה לשם קלה יותר, המלונות מצויים ב- שפע, התיירות משגשגת ואין בעיות לאי- מיות (בינתיים).

תדרוך

חובה לראות:

תל-אביב: קן הקוקיה, חשיבותה של אהבה, להיות או לא להיות, דוקטור סטריינג'לאב, אהבותיה של בלונדינית.

חיפה: קן הקוקיה, אנשים יפים.

ירושלים: אנשים יפים.

תל-אביב

*****השיבותה של אהבה** (סינמה 2, צרפת) — סיפור-אהבה מיוסר בין צלם לשחקנית, על רקע שולי הבר- המה הפאריסאית. סרט פסימי ומדכא, מבויים בכישרון ועוצמה קולנועיים נדי- רים עליידי אנדריי זולבסקי. בתפקידים הראשיים: רומי שניידר ופאביו טסטי.

חיפה

*****קן הקוקיה** (פאר, ארצות- הברית) — עימות בין עברייני המתחזה כמטורף לבין אחות ראשית בבית-משד- געים, כמשל על דיכוי הפרט בחברה המר- דנית. בימוי מרשים של מילוש פורמן. ג'ק ניקולסון בתפקיד חייו.

ירושלים

*****אנשים יפים** (רו, דרום- אפריקה) — סרט תיעודי על חיות הגיני- גלים והמידבריות של מערב-אפריקה, פרי מחקרים של שנים ארוכות, המציגים את ההולכים על ארבע כחיבים ומתורבתים לא פחות מן ההולכים על שתיים.

צ'אפלין ובלום — מדהים שוב

קנים של הקולנוע: פנטומימאי, רקדן, מוקיון, טרגיקון, האיש המשחק בכל איברי גופו, ותנועותיו מתואמות כמלאכת-מחשבת. אפילו רגשותיו הנוגשות אינה מביכה, וכאשר הוא חוזר לרגע לאחור, אל אמנות התנועה האי- למת, בשיתוף-פעולה עם האיש היחיד שראוי להיכלל בשרה אחת עימו, באסטר קיטון, זוהי חווייה שאסור להחמיצה.

צוואה

נוקדנות

אורות הבמה (פאריז, תל- אביב, אנגליה) — סרט זה, שנעשה על-ידי צ'ארלי צ'אפלין בגיל 64, נושא את כל הסממנים של צוואה: גיבורו הוא בדרן מז- דקן שהירדרר מתהילה לאלמוניות (צ'אפלין חש מעט מן- הטעם הזה כשנאלץ לעזוב את ארצות-הברית, שנתיים לפני- כן); הדיאלוגים ספוגים סיכומי חיים (טעם החיים הוא החיים עצמם, ולא המשמעות שרוצים למצוא בהם; התי- שוקה לחיים, עם הכאב והסבל הכרוכים בה, היא הנכס היקר ביותר של האדם); המצבה „וודוויל“ שבו גדל צ'אפלין עצמו, חמה ומרגשת; יש כאן אפילו חלקה מסויימת על הטא המרירות והציניות של מסייה ורדו; אפילו החלפת המישמרות המסתמנת בסרט, היא סימלית: הרקדנית (קלייר בלום, בתפקידה הקולנועי הראשון), שאותה החזיר הדרן הזקן לחיים, ורקדת על הבמה שעה שהוא נופח נשמתו, כעין אלגוריה ליצירתו שחיה אחריו ונשארת כירושם לצאצאיו — במיקרה זה, סידני צ'אפי- לין, המגלם בסרט דמות של מלחין המאוהב ברקדנית. בצפייה חוזרת, מדהים שוב לראות באורות הבמה, עד מה ידע צ'אפלין להשיג, באמצעים הפשוטים ביותר, את התוצאות המושלמות ביותר. מצלמתו זזה במקומה רק בליתי-ברירה, העריכה כימעט שאינה מורגשת, והקול הוא מעין תזכורת מאוחרת (הסרט מתחיל עם כותרות כמו בימים הטובים). אבל מול המצלמה ניצב אולי גדול השחי-

הגשש החיזור — הם מצחיקים

השיגרה קטנה מדי והסניגית מדי. חולות סיני מספקים רקע פוטוגני מאד, ואם מבחינה חזותית נראה הסרט ככל-בו של שאילות (הנערה במיוזודה מסרט מתוק, הדמויות הצעות מאחרי דיונות מאשה בחור- לות, האוהל המתעומף וחושף זוג מתעלס ממאש, ציר- מכונית הנקשר לעמוד בטון מאמריקן גראפיטי), הרי לפחות אפשר להתנחם בכך שנשאלו מן המקומות הנכונים.

קונסטנצה

בנוילואים

גיבעת חלפון אינה עונה

(תל-אביב, תל-אביב, ישראל) — אחרי כל הבינונות האחרונים

שכינו את עצמם „סרטים ישראליים“, ניתן לפחות לנשום לרווחה: מה שאסי דיין ונפתלי אלטר עשו הפעם, אינו רושם דף חדש בתולדות הקולנוע בארץ, אבל לפחות אינו מעליב את הצופים. ואם הגשש-החיזור מצחיקים יותר על הבמה, כאשר הקצב הפנימי שלהם ומישחקי-הלשון הסה- רוריים אינם מרפים לרגע, אי-אפשר להתעלם מן העובדה שהם מצחיקים גם בסרט.

הצרה העיקרית כאן, היא שנדמה כאילו כל הקשורים במיבעת החליטו שהמדובר באמת אד-ורק בהופעה של הגשש-החיזור — במקום על במה, על מסך. כלומר, תפקידו של התסריט הוא להוביל מחוכמה אחת של פולי לחוכמה אחרת של שייקה, ליואש מוגום של גברי, וחוזר חלילה. והמעשייה על הסמ"ר המאוהב בבתו הקטנה של מר חלפון, שהסתבך ברכישת קרקע שאינה קיימת ממר קונס- טנצה, שהסתכסך עם הצבא משום שלא הופיע למילואים בבסיס הדרומי שבו משרת הסמ"ר, היא כלי-כך לא מקורית וכל-כך מיקרית, שלא כדאי אפילו לפרקה לגורמים ולהצ- ביע מניין נלקח כל מרכיב שלה. לא חשוב. מה שחבל הוא, שהיא אינה מסוגלת לעמוד על אותה הרמה עם ההומור הלשוני והחזותי של גיבוריה, וההעזה לסטות מן-

הארי

הצרפתי

פוליס פיתון 357 (צפון, תל-

אביב, צרפת) — פתיחת הסרט, סינמא-אהבה בין אדם לאקדחו,

מכניסה את הצופים אל עולמו של הארי המזוהם והמאני נום שלו, בגירסה צרפתית. ואומנם, כל מה שמתרחש בשלבים המוקדמים של הסרט, החל מן היעילות העילאית של גיבורו (איוו מונטאן) מפכה-המישטרה הקשוח, וכלה בדימוי, כואב-בדוד שהצדק הוא המטרה היחידה בחייו, מזכיר את סירטו של דון סיגל.

ואם לאחר שהניח את היסוד למה שנראה כמותחן מן השורה, מתחיל הבמאי אלן קורנו להכניס לתמונה את מרכיביו הנוספים: התייסרות עצמית, טא קדמון הרובץ גם על מי שחוקית הוא חף-מפשע (משום כך הישוו אותו עם היצ'קוק), אחריות קולקטיבית לפשע, אהבה כבי- טוי לרצון. השתלטות על הזולת וכמקור לייסורים, וכן הלאה.

כל זה צומח מתוך היכרות מיקרית של המפקח עם נערה תמהונית (סטפניה סאנדלרלי) המעצבת חלונות-ראווה, ורציחתה לאחר-מכן. ברקע, יש תפקיד בולט למפקד-המש- טרה העומד לצאת בדימוס (פרנסואה פריה) ולרעייתו המשותפת (סימון סיניורה).

מי שניחן בקינה חזקה, יוכל לגלות שלמרות הליקויים

מונטאן וסנדרף — אהבה לאקדח

בסיפור, ולמרות שמונטאן נראה מנוסה מדי בחיים לגיי- לום דמות תמימה יחסית, הרי הסרט עשוי בעידון טכני רב, בעיקר בכל הנוגע לצילומיו של אטיין בקר, המצטיינים בקפדות המיבנה הפנימי שלהם. לאישיותם של פריה וסיניורה, יש עדיין מישקל נכבד על הבד.

